

УДК 35-323.2:347.471

Основні аспекти взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності: європейський та вітчизняний досвід

В.Л. ГОЛУБ

doi:10.15421/151602

Національна академія державного управління при Президентові України, Київ, Україна

Авторське резюме

У статті розглянуто досвід організації взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності як в Україні, так і у Великій Британії, Німеччині, Польщі та Франції. Основними аспектами аналізу європейського та вітчизняного досвіду взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності були визначені такі категорії як ступінь розробленості національних законодавств щодо провадження волонтерської діяльності; організація системи органів виконавчої влади на національному рівні до компетенції яких належать питання сфери волонтерської діяльності; функціонування громадських дорадчих формувань з питань волонтерської діяльності при органах влади, їх правовий статус, якісний склад та зміст діяльності; фактичне існування та сутність державної політики у сфері волонтерської діяльності тощо. На цій основі в матеріалі проведено компаративний аналіз стану організації взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності в країнах Європи та Україні на сучасному етапі крізь призму основних їх аспектів. У роботі акцентовано увагу на певних перевагах європейського досвіду організації взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності як можливих орієнтирах вітчизняного розвитку.

Ключові слова: волонтерська діяльність; взаємовідносини держави та суспільства; державна політика; законодавство; вітчизняний досвід; європейський досвід; громадське дорадче формування; центральний орган виконавчої влади.

Основные аспекты взаимоотношений государства и общества в сфере волонтерской деятельности: европейский и отечественный опыт

В.Л. ГОЛУБ

Національна академія державного управління при Президенті України, Київ, Україна

Авторское резюме

В статье рассмотрен опыт организации взаимоотношений государства и общества в сфере волонтерской деятельности как в Украине, так и в Великобритании, Германии, Польши и Франции. Основными аспектами анализа европейского и отечественного опыта взаимоотношений государства и общества в сфере волонтерской деятельности были определены такие категории, как степень разработанности национальных законодательств по осуществлению волонтерской деятельности; организация системы органов исполнительной власти на национальном уровне к компетенции которых относятся вопросы сферы волонтерской деятельности; функционирования общественных совещательных формирований по вопросам волонтерской деятельности при органах власти, их правовой статус, качественный состав и содержание деятельности; фактическое существование и сущность государственной политики в сфере волонтерской деятельности и тому подобное. На этой основе в материале проведено компаративный анализ организации взаимоотношений государства и общества в сфере волонтерской деятельности в странах Европы и Украины на современном этапе сквозь призму основных их аспектов. В работе акцентировано внимание на определенных преимуществах европейского опыта организации взаимоотношений государства и общества в сфере волонтерской деятельности как возможных ориентирах отечественного развития.

© В.Л. Голуб, 2016

Ключевые слова: волонтерская деятельность; взаимоотношения государства и общества; государственная политика; законодательство; отечественный опыт; европейский опыт; общественное совещательное формирование; центральный орган исполнительной власти.

Key aspects of state-society relations the in the sphere of volunteering: european and ukrainian experiences

V.L. GOLUB

National academy for public administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract

The article examines the experience of state-society relations in the sphere of volunteering in Ukraine and in the UK, Germany, Poland, and France. The author has determined key aspects of the analysis of European and Ukrainian experiences of state-society relations the in the sphere of volunteering. These are the level of development of national legislation on volunteering; organization of the system of executive bodies at the national level, which deal with volunteering issues; functioning of volunteering public advisory formations at authorities, their legal status, compositions and content of activity; the actual existence and the sense of the government volunteering. On this base, the author has carried out a comparative analysis of the conditions of the state-society relations in the field of volunteering in Europe and Ukraine at the current stage through the prism of their key aspects. The paper focuses on the certain benefits of European experience of state-society relations in the sphere of volunteering as possible goals of domestic development.

Key words: volunteering; state-society relations; government policy; legislation; national experience; European experience; public advisory formation; central executive body.

Постановка проблеми. У період становлення вітчизняного волонтерства та формування його відносин з державою надзвичайно важливим видається знання про практику взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності різних держав як джерела прийняттого для українських реалій та перспектив досвіду. Актуальність цієї тези зумовлена й активізацією процесів демократизації, що відбуваються в державі після перемоги Революції Гідності, посиленням позицій громадянського суспільства, пошквалюванням євроінтеграційної активності України тощо.

У цьому зв'язку та з метою забезпечення якнайширшого бачення ситуації навколо взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності вбачається за доцільне розгляд нижченазваних держав, досвід яких є цінним для України, зокрема, й у зв'язку з такими обставинами, як:

- лідерство з-поміж інших країн у

питаннях провадження волонтерської діяльності. Велика Британія по праву вважається «волонтерською» державою з міцними традиціями взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності;

- культивування волонтерства як європейської суспільної цінності. На протиположному Сполученому Королівству, Німеччина та Франція не можуть бути віднесені до когорти класичних волонтерських держав. Однак тенденції нарощування обсягів волонтерства в цих країнах можуть означати набуття ним ознак суспільної цінності, певного стандарту життя європейських країн. З огляду на євроінтеграційні настрої України досвід цих країн видається потрібним для гармонізації вітчизняної ситуації навколо волонтерства з європейською практикою взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності;

- ментальна спорідненість українців з іншими народами, адже перспективи во-

лонтерської діяльності в системі взаємовідносин держави й суспільства цілком залежать від сукупності світоглядних і культурних особливостей, ціннісних орієнтацій та установок, властивих певному суспільству. З огляду на це, доречним для України стане, наприклад, польський досвід.

Аналіз досліджень і публікацій. На окремих аспектах взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності зосереджували наукову увагу вітчизняні вчені О. Безпалько, З. Бондаренко, О. Грибан, Т. Журавель, Л. Кожухаренко, Н. Книщенко, Т. Лях, а також зарубіжні – Л. Лапоінте, Р. Дженкінс, С. Хантінгтон та інші. Явище волонтерства як європейську цінність розглядають у своїх роботах І. Білич, Я. Буздуган, Н. Івченко. Суттєве підґрунтя для цього дослідження склав комплекс аналітичних публікацій Європейського Союзу «Study on Volunteering in the European Union» щодо волонтерства в державах-членах ЄС.

Мета дослідження полягає в аналізі основних аспектів взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності згаданих європейських країн, що є підґрунтям для використання Україною європейського досвіду в узагальненому вигляді як орієнтира власного шляху розвитку державно-волонтерських відносин. При цьому вважаємо за доцільне акцентувати увагу на національних особливостях системи взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності в означених країнах, що відрізняють їх від української ситуації та можуть бути цікавими з точки зору їхньої адаптації у вітчизняній практиці.

Виклад основного матеріалу. Для цілей цієї статті основними аспектами взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності визначено національне профільне законодавство, державну політику у сфері волонтерської діяльності (ДПСВД), діяльність профільних центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) та громадських до-радчих формувань.

Варто відзначити певну схожість за основними ознаками з українською дійсністю ситуації щодо волонтерської діяльності в системі взаємовідносин держави та суспільства в Польщі, де:

- ухвалений у 2003 році Закон «Про суспільно корисну діяльність та волонтерство» регулює відносини держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності. В Україні Закон «Про волонтерську діяльність» був ухвалений дещо пізніше, проте так само «регулює відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності» [4];

- Міністерство праці та соціальної політики визначено державним органом, відповідальним за стан справ у сфері волонтерської діяльності, у структурі якого створений спеціальний підрозділ – Департамент з питань суспільної користі як урядовий орган з реалізації зазначеного закону, розробки пропозицій стосовно його вдосконалення, а також з організації взаємодії державної влади та волонтерського середовища. Відповідно до свого положення Міністерство соціальної політики України є головним органом у системі з формування та забезпечення реалізації ДПСВД [5]. У структурі Міністерства питання волонтерської діяльності належать до компетенції управління в справах людей похилого віку та надання соціальних послуг;

- Рада з питань суспільно корисної діяльності як консультативно-дорадчий орган при Міністрові, що складається з 20 осіб (5 – представники ЦОВВ, пов'язаних з питаннями волонтерської діяльності, зокрема міністерств освіти, фінансів, юстиції, внутрішніх справ, а також праці та соціальної політики; 5 – делеговані представники місцевого самоврядування; 10 – представники НУО, обрані волонтерським середовищем). Рада представляє собою інституційну форму співпраці між державою та суспільством у сфері волонтерської діяльності на національному рівні, що забезпечує платформу для формулювання потреб і запитів волонтерського середовища перед владою в організованому порядку і в межах чинного правового поля. Хоча повноваження Ради обмежені консульта-

тивно-дорадчими функціями та формуванням громадської думки, вона являє собою важливу форму узаконеного діалогу держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності [10, с. 12-13]. Відповідно до наказу від 11 лютого 2015 року № 139 при Міністерстві соціальної політики України також створено консультативно-дорадчий орган – Раду з координації роботи щодо надання волонтерської та благодійної допомоги, до складу якої входять 33 члени, з яких: 7 представників Мінсоцполітики, 10 представників інших ЦОВВ (міністерств: молоді та спорту; культури; освіти і науки; інфраструктури; охорони здоров'я; закордонних справ; державні служби: міграційна; з надзвичайних ситуацій; у справах ветеранів війни та учасників АТО; державний комітет телебачення та радіомовлення), 2 представники профільних комітетів парламенту (з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму; у справах ветеранів та інвалідів), а також 14 представників всеукраїнських та міжнародних волонтерських і благодійних організацій [6]. Щоправда на противагу польському досвідові, де персональний склад ради формується шляхом обрання представників від громад та співтовариств, в Україні – це питання виключної компетенції Міністра;

- відсутня єдина державна стратегія ДПСВД, натомість ці питання містяться в державних концепціях розвитку з більш широким предметним охопленням (Стратегія підтримки розвитку громадянського суспільства, «Польща-2030. Довгострокова Національна стратегія розвитку-2030. Третя хвиля модернізації», Національна стратегія розвитку-2020 «Активне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» тощо). Схожа ситуація спостерігається в Україні, де Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки визначає пріоритетні напрями діяльності держави, в тому числі певні кроки щодо підтримки волонтерства. Нею, зокрема, передбачається забезпечити «стимулювання волонтерської діяльності» [7].

При цьому слід відзначити відсутність у форматі взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності в Польщі будь-яких завдань чи настанов з боку влади на адресу волонтерів, так само як жоден державний орган не наділений повноваженнями контролю за провадженням волонтерської діяльності [10, с. 16]. Це свідчить про цілковиту самовизначеність та саморегульованість польського волонтерства, що, з одного боку, може свідчити про високий рівень його самоорганізації, а з іншого – обмежує можливості для розвитку взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності, адже передбачає досить обмежене коло точок дотику сторін.

Чи не найцікавішим для українських перспектив розвитку волонтерської діяльності в системі взаємовідносин держави та суспільства є польський досвід оподаткування витрат на волонтерство чи винагороди за його провадження. По-перше, відповідно до згаданого Закону «Про суспільно корисну діяльність та волонтерство» будь-яка компенсація витрат, пов'язаних з провадженням волонтерської діяльності (проїзд, проживання, харчування тощо) так само, як і кишенькові кошти волонтерів звільняються від оподаткування. Слід зазначити, що у 2015 році чинний Закон України «Про волонтерську діяльність» зазнав змін та доповнень аналогічного характеру [4]. По-друге, на волонтерські організації, як на юридичні особи, що провадять свою діяльність у сферах освіти, культури, спорту та відпочинку, благодійності, охорони здоров'я, діяльності соціальних служб, професійної та соціальної реабілітації інвалідів тощо, поширюються певні податкові пільги. По-третє, профільний закон визначає статус суспільно корисної інституції, володарі яких мають можливість отримувати 1% прибуткового податку як пожертвування фізичних осіб, а також відповідні відрахування від податку на нерухомість, державного мита за нотаріальне посвідчення цивільно-правових угод та судових витрат. По-четверте, більшість волонтерських організацій не сплачують податок

на прибуток, якщо він використовується задля досягнення статутних цілей цих організацій.

Запровадження подібних податкових стимулів в Україні як аспекту державно-волонтерських взаємин за умов дотримання економічної доцільності, безумовно, сприятиме розвитку взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності.

Серед особливостей взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності в період розробки державної політики щодо волонтерської діяльності в Німеччині відзначається бачення цього явища, викладене в інших концептуальних документах, зокрема Стратегії сталого розвитку. Відповідно до неї волонтерство розглядається як інструмент забезпечення соціальної згуртованості в контексті демографічних змін завдяки мобілізації молоді щодо участі в громадських справах, з одного боку, а з іншого – досвіду та знання старшого покоління [9, с. 25].

При цьому варто акцентувати увагу на значно ширшому, порівняно з іншими країнами, колі органів державної влади, залучених в систему взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності, адже, окрім традиційно спрямованих на взаємодію з волонтерським середовищем відомств у справах соціальної політики, освіти, молоді, спорту, екології та охорони здоров'я, власну компетенцію щодо волонтерської діяльності мають федеральні міністерства внутрішніх справ; фінансів; юстиції; оборони; у справах культури і засобів масової інформації; з питань міграції, біженців та інтеграції; транспорту, будівництва та міського розвитку; економіки й технологій; економічного співробітництва та розвитку; продовольства, сільського господарства та захисту прав споживачів тощо [9, с. 21-22]. Усього щонайменше 16 федеральних міністерств та 6 інших урядових органів Німеччини представляють інтереси держави у взаємовідносинах із суспільством у сфері волонтерської діяльності на федеральному рівні, що, безумовно, віддзеркалюється

на нижчих рівнях державного управління та місцевого самоврядування.

За умов надзвичайного піднесення вітчизняного волонтерства та охоплення ним багатьох сфер суспільного життя, німецький досвід наділення значної кількості державних органів повноваженнями щодо волонтерської діяльності може бути доречним з огляду на перспективи становлення волонтерської діяльності в системі взаємовідносин держави та суспільства в Україні. Адже сьогодні із сімнадцяти діючих міністерств лише 4 мають у нормативному підґрунті своєї діяльності завдання, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності. Це Міністерство соціальної політики України, Міністерство молоді і спорту України, Міністерство культури України та Міністерство екології та природних ресурсів України. З інших центральних органів виконавчої влади до цього переліку додаються два: Державна міграційна служба України та Державне агентство України з питань відновлення Донбасу. Проте фактично взаємовідносини держави та суспільства щодо волонтерства не обмежуються компетенцією зазначених органів влади, а відбуваються й у сферах діяльності інших відомств, зокрема оборонного, про що свідчить практика співпраці волонтерів з міністерством у рамках проведення АТО, втілена в форматі Ради волонтерів [2, с. 77]. Серед аргументів на користь цієї тези – діяльність Міністерства освіти і науки України, що залучає волонтерів для реалізації освітньо-виховних проєктів [3] тощо. Участь десяткох представників ЦОВВ у роботі Ради з координації роботи щодо надання волонтерської та благодійної допомоги при Міністерстві соціальної політики України, про що зазначено вище, є додатковим підтвердженням цього. Таким чином, реальні потреби у встановленні взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності в рамках функціонування значно ширшого кола відомств, аніж це передбачено чинними нормативно-правовими актами, зумовлюють необхідність перегляду нормативного підґрунтя діяльності ЦОВВ з метою забезпечення

правових підстав таких взаємовідносин з огляду на стан розвитку суспільства та передовий європейський досвід.

Попри визначення Федерального міністерства у справах сім'ї, літніх громадян, жінок та молоді головним у системі державних органів Німеччини з питань волонтерської діяльності провідну роль у цій сфері відіграє Федеральне міністерство внутрішніх справ, адже до його компетенції належать питання розвитку спорту в державі, що є основою волонтерського сектора в Німеччині (близько 2,1 млн. волонтерів) [9, с. 20]. З метою підтримання суспільного визнання волонтерства, популяризації та поширення цього явища, міністерством запроваджено нагороди для волонтерів як у сфері спорту, так і щорічні премії для заохочення волонтерів у сфері цивільного захисту населення «Рука допомоги».

Схвальна позиція держави й суспільства з цього приводу має неабияке значення для розвитку волонтерської діяльності, адже слугує джерелом верифікації власного суспільного авторитету та стимулом для його зміцнення. При цьому відповідна точка зору урядових структур зумовлює характер та перспективи взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності. У цьому зв'язку, державне визнання волонтерської діяльності може розглядатися як один з елементів системи взаємовідносин держави та суспільства, а також як передумова успішного існування таких стосунків та запорука ефективної реалізації ДПСВД.

Українська дійсність свідчить про відповідність вітчизняних підходів до державного визнання волонтерської діяльності кращим європейським традиціям, що сприяє розвитку взаємовідносин держави та суспільства. Прикладами цього може слугувати відзначення державними нагородами волонтерів України як реальне свідчення високої оцінки не лише зусиль представників волонтерського середовища, а й волонтерської діяльності в цілому. Так, згідно з даними сервісу «Законодавство України» [1] за весь період української історії двадцятьма п'ятьма указами Президента України

різними державними нагородами удостоєні 154 волонтери.

У Франції волонтерська діяльність як прояв громадського життя є аспектом державної молодіжної політики, а отже, перебуває в компетенції спеціального урядового органу, Директорату молоді, освіти та громадського сектора, підпорядкованого безпосередньо Прем'єр-міністру (на противагу періоду до 2008 року, коли він був підпорядкований Міністру охорони здоров'я, молоді та спорту). Разом з тим за окремі аспекти взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності у Франції несуть відповідальність різні міністерства та відомства, що, у разі потреби, взаємодіють між собою. Серед них: Міністерство внутрішніх справ, заморських територій і місцевих громад; Міністерство оборони; Міністерство європейських та закордонних справ; Міністерство економіки, промисловості та зайнятості; Міністерство житлового будівництва; офіси Державних секретарів зі співробітництва та Франкофонії, європейських справ, а також міської політики.

Як стверджують укладачі французького національного звіту за підсумками дослідження «Волонтерська діяльність в Європейському Союзі» [11, с. 12], взаємовідносини між владою та волонтерським середовищем існують на всіх рівнях публічного управління: центральному (національному), регіональному та місцевому, однак особливо міцні вони саме на місцевому через проваджену урядом політику децентралізації, що заохочує співпрацю і партнерство влади й громади. У цьому зв'язку, а також через те, що волонтерство у Франції вважається приватною ініціативою, а отже, належить до приватної сфери, єдиної ДПСВД не існує. Натомість кожне із зазначених вище відомств у межах своєї компетенції розробляє власну стратегію сприяння розвитку волонтерства та взаємовідносин з громадськістю в цій сфері, які сукупно розглядаються як основа для потенційної загальнонаціональної концепції, ухваленої в перспективі як нормативно-правовий акт [11, с. 15].

З огляду на широкий діапазон напрямів взаємодії держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності, що сформувався сьогодні в Україні, такий підхід може бути застосований і у вітчизняній практиці з метою забезпечення найповнішого врахування взаємних інтересів сторін як на загальнодержавному рівні, так і на рівнях місцевого самоврядування. Формування відомчих стратегій з питань провадження волонтерської діяльності та подальше їх утілення сприятиме чіткості, прозорості, послідовності, обґрунтованості, зрозумілості, незаангажованості, системності в діяльності державних органів у цій сфері, а також їхніх взаємовідносин із суспільством.

Відмінні риси британського досвіду державно-волонтерських відносин продиктовані усталеною практикою організації роботи у сфері волонтерської діяльності, що, відповідно до британського національного звіту, за підсумками дослідження «Волонтерська діяльність в Європейському Союзі» [12], належить до компетенції влади на рівні історичних країн Сполученого Королівства. Зокрема в Англії урядовим департаментом, відповідальним за питання волонтерства, є Управління третього сектора в Кабінеті Міністрів, серед завдань якого – збільшення обсягів волонтерської діяльності, її підтримка та заохочення, а також поширення позитивного досвіду взаємовідносин уряду й третього сектора. Реалізація цих завдань забезпечується шляхом запровадження низки проєктів та програм. Окремі напрями волонтерської діяльності підтримуються й іншими урядовими установами, серед яких і Департамент культури, мистецтв та засобів масової інформації, і Департамент охорони здоров'я тощо.

Необхідно зазначити, що на теренах Сполученого Королівства діють чотири національні волонтерські організації: «Волонтерство Англії», «Волонтерський розвиток Шотландії», «Уельська рада волонтерської дії» та «Агенція розвитку волонтерства Північної Ірландії». Усі вони отримують державне фінансування, підтримуючи у свою чергу, численні міс-

цеві волонтерські організації в регіонах.

Досить дивним, на перший погляд, видається факт відсутності спеціального національного законодавства з питань волонтерської діяльності в країні класичного волонтерства. Однак у випадку Великої Британії це може свідчити не про байдужість держави до питань волонтерства, а навпаки, про відсутність надмірного правового регулювання сфери волонтерської діяльності. Адже взаємовідносини держави та суспільства в ній ґрунтуються на базових принципах і нормах, укладених у відповідний Кодекс усталеної практики як звід правил та стандартів, що не має сили закону. Виданий уперше у 2000 році цей Кодекс мав на меті визнання цінності волонтерства, забезпечення розвитку цього явища, а також подолання перешкод для провадження волонтерської діяльності.

Юридичну ж основу взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності у Великій Британії складають різні акти цивільного права, що містять окремі норми стосовно волонтерства. Серед них закони про працю, громадянство, рівність прав, уразливі групи населення тощо.

Децентралізація взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності проглядається й у відсутності єдиної спільної для Великої Британії стратегії з питань провадження волонтерської діяльності. Натомість кожна його адміністративно-політична частина самостійно забезпечує підтримку й зміцнення волонтерської інфраструктури та організацій, що залучають волонтерів, підвищення доступності, різноманітності та значимості волонтерської діяльності, а також її вдосконалення. На цьому тлі в 1998 році у Великобританії започатковане укладання так званих «Компактів» – угод, що покликані забезпечити основу взаємовідносин уряду як представника держави та громадськості у сфері волонтерської діяльності. За своєю сутністю «Компакти» є вираженням згоди влади та волонтерського середовища взаємодіяти на благо суспільства, підтримувати та розвивати волонтерську діяльність у гро-

мадах. В основі філософії «Компактів» лежить усвідомлення фундаментального значення волонтерської діяльності для розвитку демократичного, інклюзивного суспільства. Як правило, «Компакти» містять основні положення взаємовідносин, їхні цілі, теоретичні засади реалізації й моніторингу, спільні для обох сторін цінності, зобов'язання щодо визнання, представництва інтересів, партнерства та ресурсного забезпечення тощо [8].

Слід зазначити, що так само як і Кодекс ustalеної практики, такі «Компакти» за юридичною природою не є обов'язковими для виконання документами, а являють собою меморандуми взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності, схвалені органами влади та волонтерськими організаціями в рамках процесу консультацій. Теоретичні засади формування взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності на основі домовленостей сторін, на нашу думку, можуть слугувати підґрунтям їхньої оптимізації в Україні. Втілення договірних підходів організації взаємин на регіональному та локальному рівнях цілком відповідатиме обраному Україною курсу децентралізації, конкретизуватиме визначені законодавством основні аспекти провадження волонтерської діяльності,

забезпечуватиме більш міцний та стабільний зв'язок влади і волонтерського середовища, сприятиме ефективному розв'язанню саме місцевих проблем тощо.

Висновки. Таким чином, європейський досвід взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності, розглянутий крізь призму національних профільних законодавств, діяльності систем органів виконавчої влади на центральному рівні та громадських дорадчих формувань, ДПСВД тощо, а також відповідно порівняний із сучасним станом справ в Україні дає підстави свідчити про відповідність сучасного стану взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності в Україні європейським тенденціям набуття волонтерством ознак вагомого суспільного явища та про її налаштованість до запозичення передового досвіду організації таких взаємин.

Практика функціонування системи стосунків держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності у Німеччині, Великій Британії, Франції, Польщі доводить доцільність використання її набав в адаптованому вигляді в українському повсякденні з метою підвищення ефективності взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Вся база «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/aFind№>.
2. Книщенко Н. П. Статус сучасного українського волонтерського руху / Н. П. Книщенко // Волонтерський рух: історія, сучасність, перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 17-18 квітня 2015 року. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2015. – С. 74-77.
3. Літні мовні табори. Міністерство освіти і науки України шукає волонтерів [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/activity/litni-movni-tabori/aktualni-novini/litni-movni-tabori.-ministerstvo-osviti-i-nauki-ukrayini-shukae-volonteriv.html>.
4. Про волонтерську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
5. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423 // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF>.
6. Про затвердження складу Ради з координації роботи щодо надання волонтерської та благодійної допомоги при Міністерстві соціальної політики України [Електронний ресурс] : наказ Міністерства соціальної політики України від 11.02.2015 № 139 // Міністерство соціальної політики України. – Режим доступу: http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=172753&cat_id=172394.
7. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016 // Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/682016-19805>.
8. Compact Between the Government and the Voluntary Sector in Wales [Електронний ресурс] // The

International Centre for Non-For-Profit Law. – Режим доступу: <http://www.icnl.org/research/library/files/United%20Kingdom/7.%20Wales%20Compact%20Between%20the%20Government%20and%20the%20Voluntary%20and%20Community%20Sector.pdf>.

9. Study on Volunteering in the European Union [Електронний ресурс] : Country Report – Germany // GHK. – 54 p. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_de_en.pdf.

10. Study on Volunteering in the European Union [Електронний ресурс] : Country Report – Poland // GHK. – 35 p. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_pl_en.pdf.

11. Study on Volunteering in the European Union [Електронний ресурс] : Country Report – France // GHK. – 46 p. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_fr_en.pdf.

12. Study on Volunteering in the European Union [Електронний ресурс] : Country Report – United Kingdom // GHK. – 46 p. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_uk_en.pdf.

REFERENCES:

1. Vsa baza «Zakonodavstvo Ukrainy» [The whole database «Legislation of Ukraine»]. Access mode: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/aFind№> (in Ukrainian).

2. Knyshenko, N. P., 2015. Status suchasnoho ukrayins'koho volonter'skoho rukhu [The status of modern Ukrainian volunteer movement]. Volonters'kyi rukh: istoriya, suchasnist', perspektivy : materialy Mizhnarodnoyi naukovy-praktychnoyi konferentsiyi, 17-18 kvitnya 2015. 74-77. Kharkiv (in Ukrainian).

3. Litni movni tabory. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy shukaye volonteriv [Summer language camps. Ministry of Education and Science of Ukraine is looking for volunteers]. Access mode: <http://www.mon.gov.ua/activity/litni-movni-tabori/aktualni-novini/litni-movni-tabori.-ministerstvo-osviti-i-nauki-ukrayini-shukae-volonteriv.html>. (in Ukrainian).

4. Pro volonter's'ku diyal'nist' – Zakon Ukrainy vid 19.04.2011 № 3236-VI [On volunteering – Law of Ukraine of 19.04.2011 No 3236-VI]. Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>. (in Ukrainian).

5. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Ministerstvo sotsial'noyi polityky Ukrainy – postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.06.2015 № 423 [On approval of the Ministry of Social Policy of Ukraine Regulations – Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 17.06.2015 No 423]. Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF>. (in Ukrainian).

6. Pro zatverdzhennya skladu Rady z koordynatsiyi roboty shchodo nadannya volonter's'koyi ta blahodiynoyi dopomohy pry Ministerstvi sotsial'noyi polityky Ukrainy – nakaz Ministerstva sotsial'noyi polityky Ukrainy vid 11.02.2015 № 139 [On approval of the Council to coordinate the work on providing volunteer and charitable assistance to the Ministry of Social Policy of Ukraine - the order of the Ministry of Social Policy of Ukraine from 11.02.2015 No 139]. Access mode: http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=172753&cat_id=172394. (in Ukrainian).

7. Pro spryannya rozvytku hromadyans'koho suspil'stva v Ukraini – Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 26.02.2016 № 68/2016 [On the promotion of civil society development in - Ukraine Decree of the President of Ukraine of 26.02.2016 No 68/2016]. Access mode: <http://www.president.gov.ua/documents/682016-19805>. (in Ukrainian).

8. Compact Between the Government and the Voluntary Sector in Wales. Access mode: <http://www.icnl.org/research/library/files/United%20Kingdom/7.%20Wales%20Compact%20Between%20the%20Government%20and%20the%20Voluntary%20and%20Community%20Sector.pdf>.

9. Study on Volunteering in the European Union : Country Report – Germany. 54 p. Access mode: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_de_en.pdf.

10. Study on Volunteering in the European Union : Country Report – Poland. 35 p. Access mode: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_pl_en.pdf.

11. Study on Volunteering in the European Union : Country Report – France. 46 p. Access mode: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_fr_en.pdf.

12. Study on Volunteering in the European Union : Country Report – United Kingdom. 46 p. Access mode: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_uk_en.pdf.

Голуб Вячеслав Львович – аспірант

Національна академія державного управління при Президентові України

Адреса: 03057, Київ, вул. Ежена Потье, 20

Голуб Вячеслав Львович – аспірант

Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

Адрес: 03057, Киев, ул. Эжена Потье, 20

Golub Vyacheslav L. – postgraduate

National academy for public administration under the President of Ukraine

Address: 20, Ezhen Pottier Str., Kyiv, 03057, Ukraine

E-mail: vyacheslav_golub@ukr.net